

De lezer schrijft

Zijn bijenkasten nog welkom?

Geachte Commissie Biodiversiteit,

Ik ben het ermee eens dat insecten en andere dieren die thuishoren in een bepaald gebied ook moeten eten. Vroeger stond het op de heide in Epe drie rijen dik met bijenkasten, waardoor ik mij afvroeg "gaat dat wel goed?" Door al die aandacht voor bijen in het algemeen worden honingbijen door de buitenstaander steeds meer als ongewenst gezien. Ik merk het wanneer ik een nieuwe plek wil zoeken, dat ik niet welkom ben omdat men zegt dat honingbijen solitaire bijen verdringen, zelfs doodbijten. Wij imkers worden steeds meer door ecologen en buitenstaanders als parasieten gezien. Als dat zo doorgaat, vraag ik mij af of er er nog toekomst is in Nederland voor de imkerij. Fruittelers hebben in het voorjaar behoefte aan honingbijen, die met velen zorgen voor een goede bestuiving. Moeten die straks ergens uit Oost-Europa worden opgehaald in trailers om voor bestuiving te zorgen?

In een vorig nummer stond een artikel over een stand in 's Gravenland waar 45 volken bij elkaar stonden. Ik vond dat eigenlijk niet kunnen, zoveel bij elkaar, gezien de stuifmeelbehoefte die nodig is.

Ik keek een keer op de site van de Noordoostpolder. Daar gingen ze cursussen geven, maar er werd bij gezegd dat er geen voedsel te halen is omdat van gras en bieten niks te halen is. Is het dan verstandig om mensen op te leiden om honingbijen te houden, terwijl de volken staan te verhongeren?

Om nog even terug te komen op Epe: ik heb daar jaren gestaan met zo'n acht kasten, later met vier kasten om het rustig te houden, maar ook daar ben ik niet meer welkom, noch bij het Gelders Landschap noch bij Vitens, terwijl heidehoning een gezond product moet zijn. Moet ik dat nu halen bij een grootimker die het ook uit Noorwegen haalt en ook volken in de omgeving van Epe heeft staan? Mijn tafel met pennen om de honing los te maken kan ik dan wel weg doen.

Ook op de Leusderheide (militair oefenterrein) is het plaatsen niet meer mogelijk. Graag zou ik van u een reactie willen.

Vriendelijke groeten,

Wim van den Hoek, Amerongen

Lid imkervereniging Utrechtse Heuvelrug (v.h. Leersum e.o.)

Reactie van de Commissie Biodiversiteit

Beste Wim van den Hoek,

Dank voor uw reactie. Inderdaad, insecten en andere dieren die in een gebied leven moeten ook eten. Het houden van honingbijen is daaraan gerelateerd. Honingbijen zijn immers

afhankelijk van de aanwezige bloemen voor hun nectar- en stuifmeelbehoefte. We halen het voedsel voor honingbijen tenslotte niet uit de dierenwinkel. Het besef dat zorg voor de omgeving belangrijk is, leeft daarom ook al heel lang bij imkers.

Het is bijzonder jammer dat de aandacht voor wilde bijen leidt tot het weren van imkers met hun bijenkasten met concurrentie om voedsel als argument. Onderzoek toont aan dat de insectenpopulaties drastisch achteruit gegaan zijn. De belangrijkste genoemde oorzaken zijn habitatverlies en voedseltekort door intensieve landbouw en toename van bebouwing. Daarnaast spelen vervuiling, vooral door gewasbeschermingsmiddelen en bemesting, biologische factoren zoals verspreiding van ziektes en invasieve exoten en klimaatverandering een grote rol.

De richtlijnen van EIS Kenniscentrum Insecten worden door verschillende organisaties toegepast en zij hanteren het voorzorgsbeginsel als uitgangspunt. Dat is te begrijpen, want terreinbeheerders hebben helaas slechts een paar knoppen waar ze aan kunnen draaien. De belangrijkste oorzaken, leefomgeving en te beperkt voedsel aanbod, zijn door de terreinbeheerders vaak beperkt beïnvloedbaar. Veel terreinbeheerders hanteren daarom de richtlijnen zoals opgesteld door EIS om potentieel verergerende factoren waarop wél invloed uitgeoefend kan worden, zoals voedselconcurrentie, te verminderen met als gevolg dat bijenkasten geweerd worden.

Toch mogen we als imkers ook de hand in eigen boezem steken. Het ongecontroleerd plaatsen van bijenkasten in hoge concentraties zonder oog voor de leefomgeving doet het imago van de imkerij geen goed. Het zou veel verstandiger zijn voor honingbijen én wilde bijen om de voedsel- (en nest-) situatie te verbeteren en dan met name in landbouwgebieden. Want waar de terreinbeheerder beperkt wordt tot invloed op hun terreinen, opereren imkers in alle gebieden. Gekscherend wordt wel eens gesteld dat "imkerij de enige veehouderij is zonder eigen grond", maar we werken wel samen met grondeigenaren. Ongeacht hun achtergrond. Sterker nog, de (massale) bestuiving mede door honingbijen draagt bij aan het aanbod aan bloemen in het volgende jaar. Het zou dus logisch zijn als landschapsbeheerders, particulieren, boeren, boerenorganisaties en anderen samenwerken met de imkerorganisaties bij het opzetten en uitvoeren van projecten met als doel het verbeteren van de leefomgeving van bestuivende insecten, ook in landbouwgebieden. De Commissie Biodiversiteit en de NBV Ambassadeurs Biodiversiteit zoeken daarom de samenwerking met gemeente, provincie en andere organisaties om dit te bewerkstelligen. Dan neemt de druk op de natuurgebieden vanzelf af.

Tot die situatie zich verbetert moeten we echter de huidige situatie accepteren, waarin we niet overal bijenvolken mogen plaatsen.

Commissie Biodiversiteit